

Verslag leeskring 11 oktober 2024: Daar waar de rivierkreeften zingen – Delia Owens

Delia Owens schreef op zeventigjarige leeftijd met *Daar waar de rivierkreeften zingen* haar eerste (en voorlopig enige?) fictieroman. Tot nu toe zijn er wereldwijd zo'n 18 miljoen boeken verkocht en de vertaalrechten aan 41 landen verkocht! Wat een prestatie.

Het is het verhaal van 'het moerasmeisje' Kya Clark, achtergelaten op zesjarige leeftijd door haar moeder, dan haar twee oudere zussen en oudste broer en dan door haar andere broer en uiteindelijk ook door haar gewelddadige en aan drank verslaafde vader. Zij groeit alleen op in het moeras van Barkley Cove in North Carolina en overleeft met haar kennis van de natuur en de raadgevingen die ze zich herinnert van haar moeder en haar jongste broer. Heel lang mist ze haar moeder en hoopt ze haar weer te zien. Als een bang dier verstopt ze zich wanneer officiële instanties haar komen opzoeken (om naar school te gaan) of jongeren uit dorp haar komen pesten. Ze wordt als vies, als een wilde en een zonderling beschouwd. Door mosselen en oesters te verkopen aan Jumpin, een oude zwarte man die een winkeltje heeft en benzine verkoopt, kan ze wat geld verdienen om voedsel en andere noodzakelijke spullen te kopen. Jumpin en zijn vrouw Mabel zullen haar, zonder dat ze het direct doorheeft, helpen met kleding, spullen en raad. Zij zullen voor haar een moeder en een vader zijn.

En dan is er Tate, een jongen uit het dorp die ook graag in het moeras vertoeft en contact zoekt. Hij zal haar leren lezen! Een hele wereld gaat open voor haar: ze kan de namen van planten en vogels en schelpen eindelijk bij haar prachtige en gedetailleerde schetsen schrijven. Ze is een begaafde tekenaar en schilder, net als haar moeder. Tate en Kya zijn verliefd maar wanneer Tate gaat studeren aan de universiteit blijft Kya eenzaam achter, ook al beloofde hij contact te houden. Nooit wil ze nog iemand vertrouwen. De eenzaamheid echter en de aandacht van de knappe rijkeluiszoon Chase uit het dorp doen haar zwichten en ze beginnen een soort vriendschapsrelatie. Chase wil uiteindelijk meer en zal haar erg teleurstellen, zo erg dat ze doodsbang is voor hem. Ondertussen zoekt de afgestudeerde Tate opnieuw contact en is gefascineerd door haar verzameling schelpen, veren en schetsen van dieren. Hij brengt haar werk naar een uitgever en haar boek wordt uitgegeven. Het is meteen een succes. Ze heeft nu veel geld en verfraait haar povere hut met badkamer, elektriciteit en stromend water. Maar ze wil nog steeds geen contact met de anderen en verkiest het leven in het moeras. Haar jongste broer zoekt haar op en ze verneemt waarom haar moeder, ondertussen overleden, was weggegaan toen. Eén keer gaat ze twee dagen naar de stad Greenville om er haar uitgever te spreken en juist die nacht verongelukt Chase of is het moord? Uiteindelijk komt het tot een proces: heeft Kya Chase gedood? En hoe kan dat wanneer ze die nacht in Greenville overnachtte? Uiteindelijk wordt ze vrijgesproken. Ze wijdt haar verdere leven aan het samenstellen en uitgeven van natuurboeken en woont samen met Tate- ze zijn elkaars grote liefde – in haar hut in het moeras tot ze op vierenzestigjarige leeftijd plots sterft. En dan doet Tate, tijdens het opruimen van haar spullen, een verrassende en onthutsende ontdekking. Ook de lezer is verrast!

De aanwezigen op de leeskring vonden het een mooi boek: de taal is prachtig en de natuur van het moerasgebied en het drasland, de fauna en flora, wordt op een originele manier beschreven. Het is mooi om te zien hoe mens en natuur zo mooi en respectvol kunnen samenleven. Maar er zijn ook verwijzingen naar de bedreigingen voor de natuur.

De voortdurende sprongen in de tijd (we starten in 1969 bij het vinden van de dode Chase) en springen dan naar 1952, het moment waarop Ma het gezin verlaat) zorgen voor de nodige spanning.

Het is ook een verhaal over vooroordelen: het zogezegde wilde moerasmeisje tegenover de zogezegde deftige beschaafde dorpelingen. Al moet gezegd worden dat niet alle mensen uit het dorp

tegen haar zijn en ook de sheriff doet echt veel moeite om objectief te zijn en naar de feiten te kijken en niet naar roddels te luisteren bij het onderzoek naar de moord.

Er is ook racisme (Jumpin die belaagd wordt door jongeren, aparte kerk voor zwarten)

Het overlevingsinstinct bij Kya is heel groot: zij heeft dan ook de natuur als haar leerschool. Maar geldt dat niet voor ons allemaal als het erop aankomt? Op het einde snappen we waarom al die uitleg bij het gedrag tussen mannetjes en vrouwtjes in de natuur gegeven wordt en snappen we ook beter de betekenis van de gedichten . Alles valt op zijn plaats.

Misschien worden Tate en Kya wat te perfect voorgesteld en komt de schrijfster wat te belerend over af en toe: Delia Owens is immers een wildlife biologe en dat merk je als ze uitleg geeft bij de natuur maar echt storen doet het niet. Iemand van de leeskring die spijtig genoeg niet aanwezig kon zijn, stuurde zijn leeservaring op. Hij beaamde onze bevindingen : treffende beelden, ongelooflijk mooie natuurbeschrijvingen maar vond het proces wat te langdradig terwijl anderen dat juist wel knap gedaan vonden. Dat de plot niet zo realistisch was, stoort hem niet (hij dacht hierbij aan *De ondergrondse trein* van Colston Whitehead die dat ook niet had) Het eerste deel was sterk, het tweede deel is zwakker maar de verrassende ontknoping was een orgelpunt voor hem. Hij had ook een ethische reflectie: kan je het recht in eigen handen nemen? Kan je een heel leven met zo'n leugen leven?

Wij waren heel blij het boek gelezen te hebben : het verhaal is rijk aan thema's en we onthouden vooral de prachtige natuurbeschrijvingen en beelden. Er zijn er heel veel maar misschien dan toch nog deze passage uit het boek (na maanden wachten op de moeder die niet terugkwam en het verdriet dat op een bepaald moment verminderde) :

'Soms hoorde ze nachteluiden die ze niet kon thuisbrengen of schrok ze van bliksem die te dichtbij kwam, maar als ze struikelde ving het land haar op.... Kya legde haar hand op de ademende, natte aarde en het moeras werd haar moeder.'

Sonja Verheyen